

Kažkur į vakarus nuo Afrikos, taip toli nuo sausumos, kad danguje tuščia, į kurią pusę bepažvelgtum, kyla audra. Vanduo šiltas, bangos aukštos. Oras apsunkęs nuo drėgmės. Papučia vėjelis, paskui apsisuka virsdamas kai kuo kitu – uždara grandine, įgaunanti galios, vis standėjančia. Šitaip auga audra. Ji bręsta. Išmoksta išsaugoti pavidalą. Šiltas vanduo ją šeria, tukina, paskui stumia vakarų link. Elektroninės akys stebi ją, skriejančią per Atlantą. Netrukus ji gauna pavadinimą. Rašomi pranešimai apie jos greitį ir dydį. Vyksta pasirengimai. Šiame vandenyne siaučia ir kitos audros, kiti karšto, drėgno vėjo ir apsunkusių nuo lietaus debesų židiniai, bet šioji pranoks jas visas.

FRIDA STEBI KERBĮ pro virtuvės langą plaudama bulves po vandens srovele. Grandydama tamsiai geltonas jų odeles nusprendžia neskusti: jeigu labai gerai jas sugrūs, vaikai nepastebės, o jeigu pastebės, paaiškins, kad odelės itin vertingos maistiniu požiūriu. Lauke, po išpampusiu purpuriniu dangumi, skrodžiamu aštrių kokoso viršūnių, Kerbis krauna smėlio maišus priešais įrankių pašiūrės duris. Nors oro kondicionierius dirba visu pajėgumu, Frida užuodžia ore sodrų perkūnijos kvapą, tarsi ozonas, benzinas ir žemė būtų persimaišę. Uraganas jau netoli – ji jaučia jo skonį.

Kūdikis spardosi taip smarkiai, kad ji įsikimba į ruošos stalą, kol jis nustoja. Regis, šis mažytis, dar negimęs padaras galėtų ją pargriauti. Ji prašė – ne, maldavo – Kerbį nuvežti juos į šiaurę, už to netikrumo ribų, bet tai jau trečias šio sezono uraganas ir trečias kartas, kai ji norėjo evakuotis. Pirmasis sumenko iki tropinės audros net nepasiekęs sausumos ir pasireiškė viso labo stiprių lietumi ir vėju. Antrasis nuslinko priešinga pakrante, nusiaubė Sarasotą ir Tampą, paskui pasuko atgal į Meksikos įlanką. Prieš vieną ir kitą jis tylomis klausė maldavimų, ramindamas jos baimes, bet nenusileisdamas, tik šlyrių pasielgė kitaip.

– Susiimk! – pyktelėjo jis. – Niekur mes nevažiuosim.

Ji pasijuto įskaudinta, pritrenkta rūstaus jo balso. To naujo garso. O gal naujo tik jai. Juodu susipažino vos kiek daugiau negu prieš metus. Praėjo vos pusmetis nuo vestuvių. Abu turėjo sužinoti dar tiek daug vienas apie kitą.

Net jeigu su šiomis audromis jo nesaistytų linijų monterio darbas, jį saistytų kas nors kita – šitiek apie savo vyrą ji visuomet suprato. Jis vis tiek atkakliai tvirtintų, esą jiems saugiausia šiame name. Šį namą, sutvirtintą jo triūso, užstoja nuo vandenyno vėjų laukinė ažuolų ir kiparisų raizgalynė, dunksinti tuoj pat už kiemo, bet daugiausia saugo jo valios tvirtybė. Bet argi ji bent iš dalies ne dėl to jį pamilo? Dėl tikėjimo savo paties pasirengimų patikimumu. Dėl pažado apsaugoti. Dėl bejausmio, nepajudinaimo svorio – inkaro jo krūtinės ląstoje, laikančio jį pririštą prie žemės, prie Fridos, prie Floridos. Jeigu jis tiki, kad jie yra saugūs, tai gal ir ji gali tuo tikėti.

Uždėjusi ranką ant milžiniško pilvo, ji įmeta paskutinę bulvę į kiaurasamtį ir užsuka čiaupą. Visą rytą ją kamavusi panika stiprėja. Taip buvo ne visada. Juk būdavo narsi, ar ne? Moteris, kokia ji buvo anksčiau, dabar atrodo esanti neįmanomai toli, tarsi sapnas, kurį ne visai prisimena. Ją išgąsdina dunkstelėjimas lauke, bet tai tik Kerbis numetė dar vieną smėlio maišą. Štai kokia ji dabar. Nerimas tapo jos esybės dalimi. Kūdikis šiandien taip muistosi, kad jai kone kyla noras sėsti į sunkvežimį ir vienai važiuoti į šiaurę. Ant stalo guli Kerbio rakteliai. Galėtų palikti viską, kur yra: višta jau orkaitėje, daržovės ant pjaustymo lentos, bulvės kiaurasamtyje. Ar pasiimtų posūnius? Jie nevažiuotų, net jeigu ji to norėtų.

Visą rytą tūžmingi debesys vis standžiau gaubė dangų, ir dabar jame neliko nė kruopelės mėlio. Pro langą ji stebi, kaip Ker-

bis pasižavi smėlio maišų krūva priešais įrankių pašiūrę ir eina prie namo, visiškai įsitikinęs, kad jo pasirengimai neįveikiami. Visiškai įsitikinęs, kad nurungė seną priešininką. Didelė kokosų palmė, kabanti virš kiemo, siūbuoja į šalis. Jos šaknys sulindusios giliai po dykyne, plytinčia jų valdos pakraštyje, bet jos kamienas nukaręs virš vejų, tartum laukinė gamta gvieštųsi namo tais dideliais į pirštus panašiais lapais. Tartum ji mėgintų paglostyti jame gyvenančią šeimą ar juos visus sutraiškyti. O gal viena ir kita. Frida puikiai žino, kad grožis ir smurtas ateina kartu. Ji matė tai iš arti, žino, ką gali gamta.

Pamatęs ją prie lango Kerbis iškelia ranką, tarsi prašydamas atleidimo, ir Frida, vis dar susiėmusi už pilvo, bandydama atsi-kratyti to baimės pojūčio, nususuka neparodydama tai pastebėjusi – ne todėl, kad pyksta, bet todėl, kad išsigandusi. Kai juodu anksčiau susikivirčiojo, į karštligišką jos maldavimą evakuotis jis pažiūrėjo kaip į įžeidimą.

– Kodėl negali tiesiog manim pasitikėti? – suglumęs klausė jis.

Ji nežinojo, kaip pasakyti jam, kad šis klausimas klaidingas, nežinodama, koks yra teisingas. Jie vis dar nesusitaikė.

Tą akimirką į namą įlėkė Kerbio sūnūs; jų rankos, kojos ir skleidžiami garsai buvo per dideli menkiems kūneliams. Jų neveikia baimė, susirangiusi Fridai ant pečių, švelniai liečianti jai kaklą, spaudžianti gerklę – švelniu nematomu dusinančiu veiksmu. Jie jaučia vien jaudulį dėl šios įsielektrinusios atmosferos, barometro slėgiui krintant sulig kiekviena valanda. Ji beveik mato jais tekančią srovę: Lukas čiuožia plytelėmis klotomis grindimis savo purvinomis baltomis kojiniomis, Flipas straksi jam iš paskos, pakyla į orą, krinta, vėl stojasi – viskas įvyksta per vieną oro įkvėpimą.

– Berniukai! – priekaištauja ji kiek įmanydama geriau mėgdžiodama motiną.

Tokiais atvejais ji turi mažai kuo pasikliauti – vaikystėje pagrindinis jos pačios motinos bruožas buvo motiniškumo stoka. Visi taip sakydavo. Negali sakyti, kad Fridai apmaudu dėl to, kaip ją augino Džoja. Argi galėtų būti? Jos vaikystė buvo ypatinga, praleista laiveliu plaukiojant tarp salų, druskai graužiant kiekvieną kūno plyšelį, saulės šviesai neišdildomai įsirežiant akių vokuose. Ji užaugo visur ir niekur. Floridos salose, Puerto Rike, Bahamose, Haityje, Panamoje, Venesueloje. Tais metais, kai formavosi Fridos asmenybė, vieninteliai pastovūs dalykai buvo jos motina, jų vargana burvaltė ir pats vandenynas. Jokios mokyklos, vien Džojos pamokos, o ryšys su draugėmis, kurių jai pavykdavo rasti, nutrūkdavo Džojai pranešus, kada jiedvi išplauks. Ištraukiant inkarą, Džoja visuomet sakydavo, kad atėjo metas rasti naują uostą. *Kuo blogas senasis?* – galvodavo Frida, bet niekada nesiskųsdavo. Žinoma, anksčiau ji buvo drąši. Turėjo tokia būti.

– Berniukai! – vėl sako Frida, šįsyk garsiau, bet jai vis dar atrodo, kad vyksta spektaklis, kažkas, ką ji matė tik per televiziją.

Jie tai jaučia, ji irgi. Jeigu Džoja būtų čia, ji visa tai darytų kitaip. Lakstytų po namus kartu su jais, žaistų jų žaidimus, sužinotų jų paslaptis. Nenuilstamai stengtųsi palenkti juos į savo pusę, ir galiausiai tiems berniukams neliktų nieko kito, kaip ją pamilti. Tik Džojos čia nėra. Frida bando susigyventi su šiuo skausmu.

Ji girdi, kaip Flipas ir Lukas laksto po svetainę, kaip girgžda atsidadydamos durys su tinklu nuo uodų, o paskui pliaukšteli, kai užsidarydamos trinkteli į staktą. Jai nematomas Kerbis užrinka, ir berniukai suklykia, net dvylikametis Lukas, neseniai

nusprendęs, kad yra per senas tokiems žaidimams. Visa trijulė apsuka namą, ir ji vėl juos mato – berniukai skuodžia pro langą, Kerbis dribčioja iš paskos iškelęs rankas, krutindamas pirštus. Frida liepia sau apsiraminti ir veja į šalį šį ratų sukantį nerimą. *Matai*, sako ji sau, *jis netikras. Niekas kitas jo nejaučia. Viskas gerai*. Ji laikosi šio įsitikinimo. Mintyse jį tikrina. Ar ji jaučiasi geriau? Galbūt. Bet tada kūdikis ima vartytis, galūnėmis tran-kydamasis į varžančias jos išcias, iki pat jos vidurių, išjudina tą ramybės sėklą. Viskas nėra gerai. Frida įremia pilvą į ruošos stalo kraštą, ir plastikinis jo viršus spaudžia ją, juos abu. Ji leidžia tai stalo briaunai rėžtis į ją, mėgindama užgesinti tą kibirkštį viduje, bet tai beviltiška. Gal tas jausmas tėra blausaus žalsvai geltono švytėjimo lauke požymis ar jį sukelia kūdikio vartymasis jos vi- duje šiandien, ar tie neprašyti mirusios motinos prisiminimai, ar tai, kad šį sezoną sausumą pasiekė daugiau pražūtingų audrų negu kurį nors kitą... rekordas, kuris neabejotinai bus sumuštas kitąmet, o paskui ir vėl dar po metų. Bet veikiausiai, pamano ji, visų šių dalykų san-kaupa, susigrūdusi tame tirštame, karštame ore. Jos kūną užlieja, jos odos paviršiumi plūsta ši aibė ją gniuž- dančių dalykų, klaustrofobiją kelianti oro drėgmė. Be abejo, taip ir yra. Ji sukrėsta. Perdėtai budri. Nerimas apsimetė nuojau- ta. Bet gal esama bent jau šiokios tokios tikimybės, kad viskas atvirkščiai? Tai tvinkčiojanti nuojauta, kurios ji kaip įmanyda- ma stengiasi atsikratyti. Balsas, įspėjantis ją, kad likdama čia ji brangiai sumokės.

Kerbis nustoja vaikštis berniukus ir grįžta prie karučio. Ima krauti maišus priešais virtuvės duris su beveik nepadoriu garsu; jo pažastyse prakaito pūsmėnuliai, ant kaktos susidaro drėgmės plėvelė žemiau rudų plaukų, kuriuose ima rasti viena kita žila

sruogelė. Kiekvienas jo judesys byloja apie gebėjimą, visa apimantį nuo jo sklindantį valdingumo dvelksmą – jis viršesnis už tuos smėlio maišus ir slenkstį, už kurių jie prisiglaus, už žemę, ant kurios stovi, už berniukus, lakstančius pirmyn atgal kieme jam už nugaros, už šį namą, už šią dieną, už šią akimirką. Kad ir kur eitų, jis stovi tvirtai. Tuo jis patraukė Fridą, kai pamatė jį pirmą kartą uragano nuniokotame San Chuane. Net ten jis atrodė esąs savas.

Ji ketino pabūti pas Džoį kokias dešimt dienų. Tai buvo baigiantis vasarai prieš paskutinį architektūros studijų kursą Raiso universitete Hjustone, ir turėjo būti trumpos atostogos jos plūduriojančiuose vaikystės namuose. Laivelis buvo prišvartuotas jų pamėgtoje priplaukoje netoli Puerto Riko pakrantės – tik vienam sezonui. Džoja vienoje vietoje visuomet išbūdavo tik sezoną. Net kai septyniolikmetė Frida išvyko, Džoja toliau plaukiojo tarp savo mėgstamų salų viena ir vienoje vietoje apsisistodavo ne ilgiau kaip keletą mėnesių. Ji taip pat lengvai galėjo pasirinkti Kaimanų salas. O gal tą įlanką prie Tabogos salos, kurioje jos išmetė inkarą po to, kai Džoja pirmą kartą parodė Fridai Amerikų tiltą* ir Frida nusprendė vieną dieną norėianti statyti tokius stebuklus. Tačiau Džoja pasirinko ne kurią nors iš šių vietų, o San Chuaną.

Frida džiaugėsi gavusi trumpą atokvėpį nuo gniuždančio gyvenimo Hjustone: dviejų darbų, nemokamos stažuotės ir netrukus laukiančio viso kurso krūvio. Visos šios veiklos reikalavo maksimalių jėgų. Ji ilgėjosi nepailstamo motinos entuziazmo,

* Autotransporto tiltas per Ramųjį vandenyną prieš pat Panamos kanalą. (*Čia ir toliau vert. past.*)

seniai patirto malonumo užmigti sūpuojamai bangų ir matyti tviskančią ant visko prilipusią druską. Tai turėjo būti balzamas po nesibaigiančio Hjustono šurmulio, kur ji, rodės, niekada nepasistumia į priekį ir kur jaučiasi pašalietė. Tada, vos tik jos lėktuvas nusileido Isla Verdės oro uoste, vienas sūkuriuojantis Atlante uraganas buvo pavadintas „Popė“. Nė vienas, atlaikęs uraganą Mariją, lengvabūdiškai nežiūrėjo, kaip jis artinasi. Nors visi buvo pasirengę, kiek tik galėjo, tai neturėjo reikšmės.

Kai kuriuos tolesnius veiksmus prisiminė aiškiai, kitus fragmentiškai. Psichoterapeutas, pas kurį keletą kartų lankėsi, spėjo, kad užsimiršę epizodai grįš į atmintį sukrėtimui praeinant, bet Fridai jų nereikia. Ji daug ką prisimena: kaip braidė po potvynio vandenį ir nuolaužas, stengdamasi įtikinti perpildytų laidojimo biurų savininkus kremuoti Džojos palaikus, minias priešais oro uostą, laukiančias galimybės gauti vietą į žemyną skrendančiame lėktuve, kurio nebus; kaip sėdėjo nepažįstamųjų pilname kambaryje Federalinės nepaprastosios padėties valdymo agentūros prieglaudoje. Ir dar Kerbį, pasirodantį jos regos lauke lyg koks švyturys, kaip pirmą kartą pamatyta žemė po tokios daugybės dienų jūroje. Jis žinojo, ką daryti toliau, kai niekas kitas nenumanė. Ji žiūrėjo, kaip jis su savo komanda apžvelgia nuniokojimus ir imasi darbo. Išvalo nuolaužas, sukiša į žemę naujus elektros stulpus, vėl nutiesia laidus. Atlieka vos po vieną užduotį vienu metu. Tiesą sakant, Kerbis jaučiasi laimingiausias, kai ką nors taiso. Kartais jai neramu, kad jis todėl ją ir vedė.

Frida užkaičia bulves virti; rombukai ant jos piršto atspindi raganišką žalsvai geltoną šviesą, imančią rodytis po mėlynais debesimis – kiemą nušviečiančiu nematomu saulėlydžiu. „Popė“ prašniokštė vos prieš metus, bet laikas ryte prarijo Fridą. Jai at-

rodo, kad po to uragano ji pragyveno ištisus dešimtmečius, o dabar kažkaip atsidūrė čia ir žiūri į gyvenimą, kurį sunkiai atpažįsta. Šiek tiek supranta per tą laiką padarytus sprendimus: pasilikti kūdikį, pasakyti „taip“ jam pasiūlius žiedą, nutraukti nuomos sutartį ir magistrantūros studijas, paskui persikelti į šį miestelį rytinėje Floridos pakrantėje. Kita vertus, ji negali atsikratyti pojūčio, kad bangos išmetė ją į krantą kažkokiam nepažįstamame paplūdimyje. Ar ji iš tikrųjų sprendė pati, ar tik pasidavė lemčiai? Kas tai, sprendimas laikytis įsikibus į gelbėjimosi valtį ar kas kita? Akių kampučiuose ištrykšta ašaros. Dėl hormonų, tikina save. Viskas tik dėl hormonų. Ji myli Kerbį, myli dukrytę, kurios dar nematė, o šiame name jie sukurs šeimą, kurios visada troško. Jame yra vietos net tiems dviem ne jos berniukams. Jai nebereikia uosto; žemė po kojomis čia tvirta. Ji gali išlaikyti ją, gali išlaikyti juos visus. Frida patikrina orkaitę: prikaistuvio dugne spjaudosi taukai, bet vištiena dar neiškepusi.

Berniukai nusimazgoja rankas jai trečią kartą paliepus, ir nors ji mato, kad jie menkai jos klauso, – jų nešveitė, net nemuilavo, – nieko nesako, manydama, kad mūšis laimėtas. Tada padeda ant stalo lėkščių šūsnį bei keletą stalo įrankių, ir jaunas Flipas neprašomas ima viską dėlioti. Ji stengiasi neparodyti nuostabos dėl šio nedidelio gesto. Iš jų dviejų visada labiau mėgo Flipą, ir jai patinka mintis, kad jis ima apsiprasti su jos buvimu čia. Akies krašteliu stebi, kaip jis tvarkingai deda lėkštes, kad kiekvienos raštai būtų tiesūs. Iš to susikaupimo suraukęs kaktytę, pirštais matuoja atstumą tarp lėkštės ir stalo krašto, kad visos būtų padėtos vienodai – ji pati to išmoko dar dirbdama Hjustono restoranuose. Jinai to jo nemokė, Kerbis taip pat. Tikriausiai to jį išmokė jų mama, reikli moteris, kuri jai pasirodė bauginanti,

žavinga ir kurią matė vos kartą. Poros skyrybos buvo nemalonus. Frida vis dar jaučia jų paliktas skaudžias žymes, nors ne visada jas supranta.

Pirma jos vasara su berniukais, kurie nėra jos, netikėtai buvo sunki. Ji nenumanė, kas jos laukia, bet jau buvo nutraukusi nuomos sutartį Hjustone, mūvėjo šį žiedą, o kūdikis buvo sulig greipfrutu. Kerbis ilgai dirbdavo, o jam nesant vaikai elgėsi blogai. Ypač Lukas, nors Flipas mažai atsilikdavo. Niekas labai nesidžiaugė dėl to, kaip klostosi reikalai – nei Frida, nei Kerbis, nei berniukų motina Klojė, nei, aišku, patys berniukai, bet sunkiai išsiderėtose globos sąlygose jiems buvo numatyti tam tikri savaitgaliai ir kas antra šventė su Kerbiu. Nebuvo atsižvelgta į tai, kas labiau būtų patikę Fridai. Taigi ji stengėsi iš paskutiniųjų. Vis dar stengiasi.

Jai už nugaros Lukas atsidaro šaldytuvą ir ima raustis apatiniam skyriuje. Žiūri, kaip ištraukęs meta ploną plastikinį maišelį nuo obuolių, paskui imasi lentynos aukščiau, o maišelis švelniai nusklendžia ant plytelėmis klotų grindų it sidabrinė medūza.

– Mes tuoj vakarieniausime, drauguži, – sako ji. – Ten nieko tau nėra.

– O kas bus? Vakarienei? – klausia jis, ir ji supranta, kad kalbėtis beprasmiška: jis jau nusprendė, kad jam nepatiks tai, ką ji pagamino.

Frida pajunta pralaimėjimo kartėlį. Akivaizdu, kad vakarienei bus kepta višta: ji garuoja prikaistuvyje, kimšta citrinomis ir petražolėmis, įtrinta sviestu. Atrodo skaniai, tiesiog seilės varva į ją bežiūrint, bet jam tai nerūpi.

– Višta su bulvių koše ir daržovėmis.

– To aš nenoriu.

– Maniau, kad tai tavo mėgstamiausias patiekalas.

– Tik pagamintas ne taip, kaip gamini tu.

Ji iš paskutiniųjų stengiasi nejausti neapykantos šitam vaiki-galiui, bet jis tai apsunkina. Lukas nukelia bulvių prikaistuvio dangtį ir sunkiai atsidūsta.

– Jų net neskutai? Nejaugi nieko daugiau nėra?

– Bulvių odelės labai vertingos.

– Taip, kurgi ne, – bamba jis panosėje.

– Būk geras, eik pasakyti tėčiui, kad vakarienė jau beveik pa-ruošta.

Jis atidaro virtuvės duris. Smėlio maišai jam beveik sulig juosmeniu. Persiropštęs per juos, eina ieškoti Kerbio. Šis kažkur nusivežė karutį. Frida nukošia bulves ir ima grūstuve trankyti minkštus gelsvai baltus gumbus. Ji įnirtingai darbuojasi, nukreipdama visą savo agresiją, baimę ir ryžtą į vakarienę, kuri, jau žino, nepatiks. Vėl meta žvilgsnį į Kerbio sunkvežimio raktelius ant stalo, vėl įsivaizduoja, kaip netarusi nė žodžio išsina iš vir-tuvės – palikusi pusiau sugrūstas bulves, padengtą stalą, česnaku tebekvepiančiomis rankomis – ir išvažiuoja. Būtų taip lengva. Deja, tai neįmanoma.

KAI LUKAS PASUKĖS už kampo praneša Kerbiui, kad vakarienė paruošta ir atrodo šlykščiai, šis darbuojasi: traukia iš po prieangio langų uždangas. Fanera pažymėta pagal kambarius: ŠV VIRTUVĖ, P PRIEŠKAMBARIS, PR LOVA ir apsitraukusi žvilgančiu pilku pelėsiu. Ore tvyro karštas, šlapias, sodrus kvapas, taip persisunkęs pažadu, kad po prieangiu kuokštais sužėlę paparčiai vos ne tirta. Žemė taip pat savaip ruošiasi tam, kas artinasi. Tačiau Kerbis negaišta laiko mąstyti apie tokius neapčiuopiamus dalykus; jis sukaupęs dėmesį į tai, kas naudinga.

– „Šlykščiai“ – bjaurus žodis, – murma Kerbis toliau tvarkydamas uždangas.

– Bet taip yra.

Kerbis atsitraukia ir skaičiuoja faneros lakštus. Žino, kad turėtų pasakyti Lukui kai ką daugiau, bet nesugalvoja nieko tinkamo. Visas šis priešiškus tarp jo ir buvusios žmonos Klojės persidavė sūnums, o dabar ir Fridai. Jis žino esąs dėl to kaltas, bet nenumanydamas, kaip tai ištaisyti, toliau tikisi, kad viskas susitvarkys be jo įsikišimo. Tačiau jam geriausiai sekasi tokie dalykai kaip šie praktiniai pasirengimai, tad užuot sutelkęs dėmesį į pokalbį apie jausmus su mažu berniuku, kuris nenori kalbėtis, jis žiūri į savo darbų sąrašą. Visi smėlio maišai sudėti, lauko bal-

dai sunešti po stogu, teliko langai. Jis žino persistengęs su smėlio maišais: jų krūvos aukštesnės, negu būtų naudinga, bet jis nori, kad Frida pamatytų, jog jos paklausė. Tai matomas įrodymas, kaip labai rimtai jis žiūri į visa tai – ir į uraganą, ir savo pažadą užtikrinti jai saugumą. Vylėsi, kad Frida pastebės šį gestą ir taps atlaidesnė, bet ji akivaizdžiai vis dar sielojasi. Jį tai erzina, ypač dėl to, kad jis šitaip stengėsi būti kantrus, supratingas ir švelnus su ja dėl to, ką ji išgyvena. Jis be reikalo anksčiau ant jos pyktelėjo, bet jį varo į neviltį, kad jos būseną negerėja. Netgi priešingai. Tie košmarai, tie verksmo protrūkiai – atrodo, tarsi uraganų sezonas nubraukė visą pažangą, kurią ji padarė po „Popės“. Jie visi, ne tik ji. O dabar berniukai atvažiavo savaitgaliui ir reikalauja jo dėmesio, ką jau kalbėti apie kūdikį, gimiantį kitą mėnesį, paskolą namui, kurią reikia gražinti, naują komandą, kurią reikia apmokyti... bet pirmiausia reikia uždengti tuos langus. Ore tvyro įtampa – Kerbis jaučia, kaip ji pulsuoja. Jis nėra tikras, ar tai dėl besiantinančio uragano, ar dėl jį užgriuvusių daugybės užduočių. Šaltinis menkai jam rūpi. Jis žino viena: yra išvargęs.

Su Frida susipažino netrukus po skyrybų, tad tebesigraužė ir buvo kuo ryžtingiausiai nusiteikęs pasitaisyti. Klojei ir berniukams jis rodė per mažai dėmesio, tada to nematė, bet mato dabar. Susidėjo viskas: nuolatinės kelionės, viršvalandžiai, tie greitai prabėgantys savaitgaliai po dienų, kai šešiolika valandų per parą turėjo šalinti uragano padarytą žalą, tad įstengdavo tik miegoti. Namie jis tapo svečiu. Neturėjo nustepti, kai Klojė padavė pareiškimą skirtis, bet nustebo. Ji tapo priešė jam net nematant. Tikriausiai todėl, kad nė nežiūrėjo.

Kerbis buvo nusprendęs, kad su Frida bus kitaip. Jis metė nereguliarų rangovo darbą ir susirado pastovų komunaliniame

ūkyje. Susitaikė su mažesniu atlyginimu. Iš pinigų, likusių po skyrybų, nusipirko namelį į pietus nuo sūnų, už kelių valandų kelio. Jiems čia atsikrausčius, Frida tebeliūdėjo dėl motinos neakties, bet buvo bepradedanti atitokti nuo „Popės“ sukrėtimo. Ji taisėsi, jis irgi. Juodu buvo švelnūs vienas kitam. Niekam niekada taip nerūpėjo jo vidinis gyvenimas kaip jai. Ji norėdavo žinoti, iš kur jis grįžo, kaip ten buvo ir ko trokšta. Dėl to Kerbis jautėsi esąs pastebimas, o tai jam buvo nauja. Klojė jį pakentė, – kol nustojo pakęsti, – o Frida juo tiesiog mėgavosi. Jie nudažė namelį skaisčiai balta spalva dar net neiškrovę daiktų, vieni du tik su voleliais ir kopėčiomis, prakaituodami vidurdienio kaitroje, jUSDami visų tų gyvybių, pasiglemžtų potvynio vandens, artumą ir tuo pat metu ruošdamiesi naujam gyvenimui. Kurdami kelią į priekį.

Kerbiui ši partnerystė buvo kitokia. Frida jį įtikino, kad išgriovus virtuvę ir valgomąjį skiriančią sieną namai taps jaukesni, paskui pati, kupina ryžto jam talkinti, darbavosi kūju, nors ją nėščią pykino. Ir buvo teisi. Ji ėmė braižyti priestatą, kurį galbūt vieną dieną pridurs – dar vieną miegamąjį berniukams, kai šie apsilankys, su didele įstiklinta veranda, kurioje jie galės atsisėdę stebėti žiogus medžiojančius didžiuosius baltuosius garnius. Tokią Fridą jis vedė – viską darančią geresnį kiekviename žingsnyje. Darančią geresnį *jį*. Jis manė pats irgi darantis ją geresnę, bet pastaruoju metu, regis, juodu tolsta vienas nuo kito.

– Tėti, – sako Lukas jUSDamas, kad tėvo dėmesys nukrypo kitur.

Jis atrodo trokštantis padėti, būti Kerbio komandoje, bet Kerbis vis dar galvoja apie kitą savo komandą. Jam reikia susitaisyti su mintimi, kad ta, kurią prisimena laipiojus po šį stogą taip

pat lengvai, tarsi būtų savo motinos laivelio denyje, ir ši minties apie gresiančią pražūtį apsėsta moteris, niūromis plaunanti bulves virtuvėje, – tas pats žmogus. Jis nori ją suprasti, bet yra per daug išvargęs, per daug suirzęs, todėl nesuvokia per kelis pastaruosius mėnesius įvykusių pokyčių.

– Tėti! – neatlyžta Lukas. – Ar galiu?

– Prašom.

Jis leidžia Lukui ištraukti iš po prieangio kelias paskutines langų uždangas, kad tik turėtų ką veikti. Stebėdamas, kaip vyresnėlis rūšiuoja faneros lakštus, atremia į namo apkalą, pastebi, kad Lukas išdėliojo juos pagal kambarius.

– Gerai, – sako Kerbis, – kad išdėliojai juos reikiama tvarka. Veiksminga.

Lukas švyti.

Kerbis žino, kad Fridai sunkiai sekasi tvarkytis su berniukais, ypač su Luku. Jeigu jie tik maivytųsi, spardytųsi ar kumščiuotųsi, jis žinotų, ką daryti. Bet tos smulkmenos, dėl kurių, matyt, taip pyksta Frida... tai nėra jo stiprioji pusė. Jis gali pripažinti baisiai įsijautęs į šio mažojo baltojo namo tvarkymą, todėl nė piršto nepajudino, kad vaikai justų, jog namelis priklauso ir jiems. Jo gyvenimas su Kloje ir berniukais, paskui su Frida atrodo esą atsieti. Jis negalvojo, kaip tuodu sujungti. Bet kas padaryta, nebepakeisi, tad toliau viliasi, kad jiems tereikia kantrybės. Po kelių dienų berniukai grįš pas savo motiną, tada jis dukart labiau stengsis su Frida. Spręs vieną bėdą vienu metu. Kol kas tereikia ištempti šį savaitgalį.

Ištraukęs paskutinę uždangą Lukas nusišluosto rankas į marškinėlius, juose išryškėja pilkos pelėsių dėmelės.

– Šiam vakarui užteks, – sako Kerbis. – Pritvirtinsime juos iš ryto.

Jis norėtų padaryti tai dabar, bet jeigu Fridos vakarienei leis ataušti, tik pablogins padėtį. Eidamas vidun pastebi ją stovinčią prie lango; sulenktą ranką padėjusi ant pilvo viršaus ji susiraukusi žiūri į jį, įrėmintą žalių užuolaidų ir vešlių tamsių garbanų, tarsi būtų stovėjusi ten ištisas valandas, tobulindama savo pozą, laukdama, kol jis ateis iš už kampo ir pamatys šį ledinį kančios įsikūnijimą.

– Kada mus pasieks audra? – klausia Lukas nagais įsikibdamas jam į marškinius.

Tie berniukai amžinai graibsto kokį nors jo apdarą. Nuolat prašo skirti jiems daugiau savęs.

– Ryt po pietų, – atsako Kerbis. – Bet veikiausiai smogs ne tiesiai. Pasak prognozių, žemyną pasieks šiauriai.

– Šįryt mačiau išvykstančius Robisonus. Džimis sako, jie evakuojasi. Bet mes juk nesievakuojam, tiesa?

– Na, – atsako Kerbis, – kaip čia pasakius. Ar bijai nedidelio vėjo?

Lukas ima purtyti galvą tėvui dar nebaigus klausimo.

– Ar bijai nedidelio lietaus?

Berniukas vėl purto galvą.

– Vadinasi, mes nesievakuosime.

Kerbis atsako į paskutinį klausimą Lukui ropščiantis per tarpduryje sukrautus smėlio maišus. Kerbis nenori, kad Frida išgirstų jį visa tai sakant, bet ji išgirsta, ir kai Lukui įkandin jis atseka į virtuvę ir pamato jos veidą – susiraukusį ir apsiašarojusį, bemat susigėsta. Jis tenorėjo, kad sūnus jaustųsi saugiai. Bet tuomet kaltės jausmas tiesiog išpampsta, virsta kažkuo karčiu, prisvilusiu. Jis jaučia, kaip dega atsiprašymas, kurį žino turįs išsakyti, *atleisk* ant liežuvio galo.

- Nusiplauk rankas, Lukai, – sako Kerbis pilna pelenų burna.
- Jau nusiploviau.
- Tai nusiplauk dar kartą.

Lukas išleidžia verčiamo atlikti sunkų darbą vaiko garsą, nuklupčioja prie praustuvės ir staiga suglemba nuo užduoties svorio. Šįsyk rankas išsimuiloja.